

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 106457

Crèdits: 12

Caràcter: FORMACIÓ OPTATIVA

Matèria: CONTEXT I DESENVOLUPAMENT EN ÀMBITS ESPECÍFICS

Curs: QUART

Semestre: SEGON

Equip docent: Xavier Capmany i Marina Martínez

Hores de dedicació: 300h

Hores lectives: 105h

Hores autònomes: 195h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria està formada per cinc assignatures optatives de caràcter pràctic. On treballaran processos i coneixements com la manipulació de l'espai en el seu vessant funcional i lúdic; la innovació en el disseny i l'evolució en l'ús dels objectes; la generació de missatges des de la complexitat i transversalitat dels mitjans de comunicació visual contemporanis; la producció d'imatges des de l'extraterritorialitat de la narrativa visual; la creació des de la contemporaneïtat de les tècniques tradicionals; l'elaboració de discurs des de la riquesa material i la complexitat espacial; i la configuració d'imatges físiques-formals i virtuals. En qualsevol d'elles l'estudiant ampliarà el seu coneixement sobre les eines que les caracteritzen i desenvoluparà i aprofundirà en la configuració d'un treball personal i rigorós que li permeti actuar en el context social i professional.

Assignatures de la matèria:

NARRACIÓ VISUAL

COMUNICACIÓ VISUAL

DISSENY D'OBJECTE I ESPAI

ARTS PLICADES

PRÀCTIQUES DE L'ART

COMUNICACIÓ VISUAL.

El Taller de Comunicació visual és un espai d'investigació, reflexió i pràctica sobre el lloc, les estratègies i els camps de la comunicació visual. En un moment que la Comunicació i la creació de la imatge de productes, idees, persones, llocs i fets ocupa cada vegada més territori, treballarem les eines necessàries per poder afrontar treballs de Comunicació visual amb responsabilitat, i pertinència. L'assignatura serà eminentment pràctica, però sempre serà necessària la contextualització teòrica i referencial dels treballs realitzats.

OBJECTIUS

- Reconèixer els passos d'un procés de creació d'un projecte de comunicació visual (plantejament, documentació, idees, referents, projecte, maquetes o realització, presentació i comunicació)
- Practicar l'anàlisi crític del desenvolupament del projecte propi.
- Utilitzar recursos racionals, emocionals, intuïtius i creatius per a la resolució d'un problema de comunicació i per a la realització d'un projecte.
- Saber escollir els materials i els llenguatges adients.
- Utilitzar les tecnologies correctes per a cada cas.
- Emprar de les eines d'expressió gràfica adequades al projecte.
- Desenvolupar els aspectes comunicatius dels llenguatges visual, dels objectes i de l'espai.
- Educar la sensibilitat estètica
- Considerar l'ecologia i l'economia.
- Treballar els valors simbòlics, poètics i comunicatius de la forma, dels llenguatges i dels materials.
- Conèixer els codis amb els que la comunicació visual treballa.
- Reflexionar sobre els canvis provocats per la situació social de la comunicació visual i per l'impacte de les tecnologies.
- Saber redactar la memòria d'un projecte i un manual d'aplicació.
- Educar el respecte crític amb la cultura material i visual heretada.
- Reflexionar sobre el paper del dissenyador en la societat

COMPETÈNCIES

E12. Comunicar idees, processos i resultats de les fases del treball emprant les tècniques de formalització i recursos expressius (gràfics, audiovisuals i performatius) en funció de la proposta i de l'interlocutor.

E15. Planificar i controlar les fases d'un projecte en el camp de les arts i/o els dissenys prenent decisions en funció d'agents externs, condicionants del context i les pròpies limitacions.

E16. Fer propostes específiques en el camp de les arts i dels dissenys, així com saber formalitzar-les, aplicant estratègies, mètodes, instruments i llenguatges adequats a cada situació i context.

E17. Identificar i valorar la incidència dels resultats del treball personal en el context social, cultural i professional.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.
- T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.
- T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.
- T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

RESULTATS D'APRENTATGE

- RA1 (E12.12). Demostrar el domini de diversos registres en el treball de la representació, així com habilitat per seleccionar el registre més adequat al context en el qual s'estableix una comunicació.
- RA2 (E12.13). Identificar i comunicar el desenvolupament d'un projecte a partir de la distinció i articulació de les seves parts bàsiques.
- RA3 (E15.20). Utilitzar eines per detectar i valorar la relació entre les necessitats del projecte i els recursos propis.
- RA4 (E15.21). Reconèixer prepositivament la noció de fracàs en relació als processos de treball.
- RA5 (E16.12). Crear i treballar la ficció com a material constructiu que produeix efectes en la realitat i, al seu torn, treballar la realitat en tant que matèria primera de la ficció.
- RA6 (E17.12). Reconèixer l'aplicació professional dels seus coneixements i competències.
- RA7 (E17.13). Demostrar la capacitat de testejar el seu treball personal en el context social i cultural amb l'objectiu d'extreure conclusions adequades per al desenvolupament futur del cos de treball.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

- T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.
- T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.
- T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.
- T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.
- T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.
- T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

CONTINGUTS

1 Identitat

- 1.1 Recerca: Brief/contrabrief, estat de la qüestió, públic objectiu i potencial, mapa de posicionament.
- 1.2 Identitat visual: nom i to de veu, logos vs sistemes visuals, declinacions, identitats líquides.
- 1.3 The medium is the message: els suports i els materials signifiquen. Canals i estratègies de comunicació.
- + Visita externa a definir.

Resultats d'Aprenentatge: RA1 (E12.12), RA2 (E12.13), RA3 (E15.20), RA6 (E17.12), RA7 (E17.13). T02.1. T03.1. T03.2. T04.1. T05.1. T05.2.

2 Projecte editorial

- 2.1 Recerca: Brief/contrabrief, estat de la qüestió, públic objectiu i potencial, mapa de posicionament.
- 2.2 Curadoria de contingut. L'edició com a disseny.
- 2.3 Arquitectura de la informació, alçat i ritme.
- 2.3 Direcció d'art i direcció creativa del contingut visual de la publicació.
- 2.4 Producció editorial. Preparar originals per a impremta, gestió de la producció.
- 2.5 Canals i estratègies de comunicació del propi projecte editorial.
- + Visita externa a definir.

Resultats d'Aprenentatge: RA1 (E12.12), RA2 (E12.13), RA3 (E15.20), RA5 (E16.12). RA6 (E17.12), RA7 (E17.13). T02.1. T03.1. T03.2. T04.1. T05.1. T05.2.

3 Disseny centrat en l'usuari

- 3.1 El disseny centrat en l'usuari: UX/UI. Recerca. Arquitectura i flow. Components i patterns. *User Journey Map*.
- 3.2 Disseny d'interfície. Prototipatge i test d'usuari.
- 3.3 La dimensió política de les interfícies. Dark patterns, Screen ecology i la cultura de la gamificació.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

+ Visita externa a definir.

Resultats d'aprenentatge: RA1 (E12.12), RA2 (E12.13), RA3 (E15.20), RA6 (E17.12), RA7 (E17.13). T02.1. T03.1. T03.2. T04.1. T05.1. T05.2.

METODOLOGIA

L'assignatura és eminentment pràctica. El seu pes recau en l'elaboració dels projectes demanats.

Tots els treballs exigiran una investigació, una reflexió teòrica i referencial sobre l'estat de la qüestió del camp treballat. Per a dur a terme els projectes és necessària una presència activa a l'aula on es farà el seguiment dels progressos i es posaran sovint en comú qüestions conceptuals, tècniques i procedimentals necessàries per al bon desenvolupament dels projectes.

El ritme normal de l'assignatura serà:

- Càpsula teòrica per part dels docents del tema a treballar.
- Recerca per part de l'alumnat de documentació i referències.
- Posada en comú a l'aula dels resultats de la recerca.
- Anàlisi, ordenació i elaboració de mapes, esquemes i recorreguts amb els materials de la recerca. Lliurament del resultat, posada en comú i crítica.
- Definició de la proposta a treballar.
- Desenvolupament del projecte.
- Elaboració dels materials, objectes i de tot el que sigui necessari.
- Redacció de la memòria del projecte
- Presentació pública i crítica col·lectiva.

Hi haurà també sessions introductòries a alguns dels aspectes que incideixen en el projecte en curs, que poden ser referencials, teòrics, instrumentals o tècnics a fi de facilitar l'accés als coneixements necessaris per a la seva correcta realització.

Durant el desenvolupament del treball s'aniran extraient, enriquint i concretant els referents, conceptes i continguts de cadascun dels temes.

El professor, també aniran introduint conceptes, siguin teòrics, conceptuals o procedimentals que siguin necessaris per a una bona solució del projecte així com per a l'enriquiment col·lectiu del grup.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 300h

Hores activitats dirigides: 15h (5%)

Hores activitats supervisades: 75h (25%)

Hores aprenentatge autònom: 195h (65%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: A l'inici de cada projecte, els professors farà una presentació sobre el tema a desenvolupar que s'acompanyarà de l'enunciat corresponent a cada projecte. Hi haurà al mateix temps sessions introductòries a les temàtiques proposades, ja siguin referencials, teòriques o pràctiques a fi de facilitar la plena integració dels coneixements necessaris.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne.

Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: La supervisió dels projectes a l'aula. Tutoritzacions individuals o col·lectives sobre el desenvolupament dels treballs

Resultats d'aprenentatge:

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: Tot allò que realitzarà l'alumnat pel seu compte o amb l'ajuda d'altres professors i tallers per a la correcta realització dels projectes. Inclou la recerca teòrica i documental, el desenvolupament de prototips i maquetes, la recerca de materials, etc.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis y resultats parcials o finals.

Descripció: Entrevistes individuals o reflexions en grup del resultat general en les diferents fases d'aquesta.

L'avaluació tindrà especial cura per analitzar l'assoliment per part de l'alumnat dels diferents objectius que determinen el desenvolupament de les diferents propostes de l'assignatura.

Resultats d'aprenentatge:

SISTEMA D'AVUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà la ½ ponderada de les notes parcials dels treballs, si no que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'estudiant. Les valoracions finals dels treballs presentats pels alumnes seran, d'aquesta manera, un més dels indicadors que passaran a configurar la nota final quadrimestral.

Tindràn tant pes en l'avaluació dels treballs el recorregut, el procés, haver seguit els passos demanats, la participació en l'aula l'actitud activa en els debats i crítiques, com el resultat final de cada projecte i el compromís demostrat per l'alumne amb el seu aprenentatge.

Cal fer especial incidència en el fet que l'alumnat, per tal d'esser avaluat, haurà d'haver presentat TOTS els treballs en data i manera indicada pel professor, així com haver mantingut una presència activa a l'aula.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (40%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (50%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

Continguts teòrics

EXPERIMENTAL JETSET, *Statement And Counter-statement*, Roma publications, 2015.

GILLBERT, Annette (ed) *Publishing As Artistic Practice*, Sternberg Press 2016.

GREFF, Jean-Pierre, ed. (2009). *ACIDC – Contemporary Art, Contemporary Design*. JRP Ringier.

GROYS, BORIS. *Google, Words beyond Grammar: 100 Notes, 100 Thoughts*: Documenta Series 046. Documenta (13)

HAMAMOTO, Christopher and Villoro, Federico Pérez. *Post-Identity Design: Brands, Politics, and Technological Instability*. Walker Art Center, 2017. En línia: <https://walkerart.org/magazine/post-identity-design-brands-politics-and-technological-instability>

KESSELS, Erik. *Failed it!*. Phaidon, 2016.

LLOVET, Jordi. *Ideologia y metodologia del diseño*. Gustavo Gili, 1979.

MEGGS&PURVIS, *Historia del diseño gráfico*. McGraw-Hill, 2000.

MEGGS, Philip B. *Type & image*. Van Nostrand Reinhold, 1989.

METAHAVEN, *Uncorporate Identity*, Lars Muller Publishers, 2010.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

METAHAVEN, *Can Jokes Bring Down Governments?* Strelka Press, 2017.
MOGGRIDGE, Bill ed. *Designing Media*. The MIT Press, 2010.
OTHER MEANS STUDIO, *Ronald McDonald Ollie Dos & Don'ts: What Mascots Can Teach Us About Branding*. Walker Art Center, 2017. En línia: <https://walkerart.org/magazine/for-the-rest-of-your-life>
PATER, Ruben. *The politics of design: a (not so) global manual for visual communication*. Bis publishers, 2016
POYNOR, RICK. *No More Rules: Graphic Design and Postmodernism*. Laurence King Publishing, 2003
POTTER, Norman. *What is a designer: Things, places, messages*, 1980
RAWSTHORN, Alice: *Design as an Attitude*. JRP | Ringier & Les Presses du Réel, 2018
RAWSTHORN, Alice. *Hello World: Where Design Meets Life*. Hamish Hamilton, 2013
Revue Faire, Issue 18 *A studio visit: the studio of Ines Cox*, 2020
SUEDA, Jon; Hamamoto, Christopher and Pérez Villoro, Federico. *Subversive Guidelines: On the Evolving Landscape of Visual Identity Design*. Walker Art Center, 2018. En línia: <https://walkerart.org/magazine/jon-sueda-christopher-hamamoto-federico-perez-villoro-evolving-landscape-visual-identity-design>
ULRIK ANDERSEN, CHRISTIAN; BRO POLD, SØREN. *Interface Criticism. Aesthetics Beyond Buttons*. Aarhus University Press, 2011.

Continguts tècnics

BAINES, Phil. *Penguin by design. A cover story 1935-2005*. Penguin, 2006.
BRINGHURST, Robert, *Los elementos del estilo tipográfico*, Libreria/Fondo de Cultura Económica, Mèxic, 2008.
JARDÍ, ENRIC *Veintidós consejos sobre tipografía (que algunos diseñadores jamás revelarían) y veintidós cosas que nunca debes hacer con las letras (que algunos tipógrafos nunca te dirán)*. Actar, 2007.
KLANTEN, R. i EHMANN, S. *Turning Pages. Editorial Design for Print Media*. Editorial Gestalten, 2011.
MÜLLER-BROCKMANN, Josef. *Sistema de retículas*. Gustavo Gili, 1982.
PUJAGUT, JAUME; GARCÍA, SERGI B. *Desarrollo de un proyecto gráfico*. Index Book, 2010.
PUJOL, Josep M. i Solà, Joan. *Ortotipografía. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*. Columna, 1994.
REINFURT, DAVID. *A New Program for Graphic Design*. Inventory Press, 2019.
UNGER, Gerard *¿Qué ocurre mientras lees? Tipografía y legibilidad*, ed. Campgràfic, 2009.
VOELKER, Ulysses. *Structuring Design: Graphic Grids in Theory and Practice*. Ed Niggli, 2019.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 setmanes, 17 sessions degut a que hi ha una sessió que cau en festiu, és a dir, sessió per setmana seguint la distribució que detallem:

SESSIÓ 1

Presentació de l'assignatura. Càpsula comunicació visual.
Entrega de l'enunciat Projecte 1. Organització grup i indicacions per a la recerca.
Inici de la recerca (Treball autònom).

Sessió 2

Càpsula teòrica.
Tutories en grup. Posada en comú dels resultats de la recerca del Projecte 1.
Valoració crítica i orientació noves vies. Pautes per a la organització i estructuració dels resultats.
Encàrrec lectura.

SESSIÓ 3

Càpsula teòrica. Visita convidat.
Tutories individuals. Elaboració de propostes Projecte 1 (Treball autònom).

SESSIÓ 4

Càpsula teòrica.
Tutories individuals. Elaboració de propostes Projecte 1 (Treball autònom).

SESSIÓ 5

Càpsula teòrica.
Pre-entrega del Projecte 1.

SESSIÓ 6

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Presentació pública del Projecte 1. Lliurament i crítica.

Presentació de l'enunciat del Projecte 2.

SESSIÓ 7

Càpsula teòrica.

Tutories en grup. Posada en comú dels resultats de la recerca del Projecte 2.

Valoració crítica i orientació noves vies. Pautes per a la organització i estructuració dels resultats.

Encàrrec lectura.

SESSIÓ 8

Càpsula teòrica. Visita convidat.

Tutories individuals. Elaboració de propostes Projecte 2 (Treball autònom).

SESSIÓ 9

Càpsula teòrica.

Tutories individuals. Elaboració de propostes Projecte 2 (Treball autònom).

SESSIÓ 10

Càpsula teòrica.

Pre-entrega del Projecte 2.

SESSIÓ 11

Presentació pública del Projecte 2. Lliurament i crítica.

Presentació de l'enunciat del Projecte 3.

SESSIÓ 12

Càpsula teòrica.

Tutories en grup. Posada en comú dels resultats de la recerca del Projecte 3.

Valoració crítica i orientació noves vies. Pautes per a la organització i estructuració dels resultats.

Encàrrec lectura.

SESSIÓ 13

Càpsula teòrica. Visita convidat.

Tutories individuals. Elaboració de propostes Projecte 3 (Treball autònom).

SESSIÓ 14

Càpsula teòrica.

Tutories individuals. Elaboració de propostes Projecte 3 (Treball autònom).

SESSIÓ 15

Càpsula teòrica.

Pre-entrega del Projecte 3.

SESSIÓ 16

Presentació pública del Projecte 3. Lliurament i crítica.

SESSIÓ 17

Setmana de recuperació.

SESSIÓ 18

Tancament de l'assignatura, enquesta i conclusions.

Comentaris personals i lliurament de notes a l'aula.

ADDENDA COVID-19

En previsió de que en el curs 2020-2021 sorgeixi alguna incidència arran d'un possible rebrot del COVID-19 i l'autoritat sanitària restringeixi la presencialitat en la docència, el desplegament d'aquesta assignatura té previst altres mecanismes i canals de docència per acomplir les competències que se'n detallen en aquesta Guia Docent en la seva totalitat i els resultats d'aprenentatge que siguin factibles en aquesta excepcional situació.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

En concret, s'han establert alternatives per les següents condicions:

- Alteració de la presència en espais concrets amb ràtios baixes (15-18 persones) o amb distàncies socials de precaució sanitària.
- Aplicació d'elements d'aprenentatge en remot en casos que hi pugui haver confinament selectiu o parcial.
- En el pitjor cas, que seria el confinament total en alguna franja temporal, hi ha prevista la continuïtat de la docència en línia.

Per tal d'assolir aquestes competències i resultats d'aprenentatge, és necessari que l'alumne/a disposi d'una connexió a Internet estable i un ordinador per connectar-se.